

όπως ο Καρνεάδης, τους οποίους αποκαλούμε ακαδημαϊκούς, γιατί διδάξαν στην Ακαδημία που είχε ιδρύσει ο Πλάτων, υποστήριξαν τη μεταρρυθμιστική άποψη ότι μπορούμε να δεχτούμε μόνο πως οι πεποιθήσεις μας έχουν κάποιον βαθμό πιθανότητας να είναι αληθείς και δε μας παρέχουν καμιά βεβαιότητα.

β) Νέότερες μορφές σκεπτικισμού

1) Ακραία μεθοδολογική αμφιβολία: υπόρχει κάτι για το οποίο δεν μπορώ να αμφιβάλλω!

Ο Γάλλος φιλόσοφος Ρενέ Ντεκάρτ ή Καρτέσιος (17ος αιώνας) αναφέρεται συχνά ως εκείνος που συνέλαβε την πιο ακραία μορφή σκεπτικισμού. Ζώντας σε μια εποχή ραγδαίας ανάπτυξης της επιστήμης, αλλά και έντονων θρησκευτικών ερίδων μεταξύ καθολικών και προτεσταντών, ο Ντεκάρτ θεώρησε αναγκαίο να αναζητήσει στέρεα θεμέλια για τη γνώση. Έτσι, γενικεύοντας τη διαπίστωση ότι συχνά μας εξαστατούν οι αισθήσεις μας, διαπίστωσε κάποιες υπερβαλινικές σκεπτικιστικές υποθέσεις, προκειμένου να εξετάσει αν υπάρχουν βέβαιες πεποιθήσεις που θα μείνουν ασφύλιτες ακόμη και από αυτές. Παρατηρώντας ότι, όταν ανεφευδμάσται, δεν καταλαβαίνουμε πολλές φορές ότι ανεφευδμάσται και το συνευδριστούμε μόνον αργότερα, αφού πια έχουμε ζητηθεί, υποστήριξε ότι δεν μπορούμε να εχθαρίσουμε με βεβαιότητα την κατάσταση του νεύρου από εκείνη της εμπειρίας μας, όταν είμαστε ζώντες. Αναρωτήθηκε επίσης αν μπορούμε να δεχτούμε με ασφάλεια ακόμη και λογικές και μαθηματικές αλήθειες -όπως, για παράδειγμα, ότι ένα τετράγα-

νο έχει τέσσερις πλευρές και ότι το άθροισμα του δύο και του τριών είναι πέντε- που φαίνεται να μην αλλοζύνουν ακόμη και όταν κοιμόμαστε, υποθέτοντας ότι αυτές οι αλήθειες θα μπορούσαν να μην ισχύουν στην πραγματικότητα, αλλά κάποιος "μοχθηρός δαίμονας" να μας κάνει να τις πιστεύουμε. Η υπόθεση μάλιστα αυτή του "μοχθηρού δαίμονα" έχει αναβιώσει στις μέρες μας σε μυθιστορήματα επιστημονικής φαντασίας, στα οποία τον ρόλο του πανούργου και πανίσχυρου δαίμονα παίζει τώρα κάποιος τρελός επιστήμονας που μας εξαστά, χωρίς να το γνωρίζουμε, αφού, για παράδειγμα, συντηρεί τον εγκέφαλό μας -χωριστά από το υπόλοιπο σώμα μας- μέσα σε ένα δοχείο στο εργαστήριό του, όπου με ηλεκτρόδια μας παρέχει τις (αυθαισθημένες) πληροφορίες τις οποίες θέλει να μας κάνει να πιστεύουμε.

Ρενέ Μαγκρίτ Πάλλει ήταν εκείνος που εφάρμοξε το παρτί-τε του Ντεκάρτ όσο ο ίδιος ζούσε. Το πιο γνωστό είναι 1) αφηρητά (εργαστήριο του) και 2) ως σκίτσο στα Λούβρα. 2) Φάλα από το λιτότερο γνωστό παρτί-τε του Ντεκάρτ από τον Βασίλειο Διόγειο ένα πιο ρεαλιστικό με λιγότερη τους αποσκευασμένη μονιέτα.

στον γυναικί είναι 1) αφηρητά (εργαστήριο του) και σκίτσο στα Λούβρα. 2) Φάλα από το λιτότερο γνωστό παρτί-τε του Ντεκάρτ από τον Βασίλειο Διόγειο ένα πιο ρεαλιστικό με λιγότερη τους αποσκευασμένη μονιέτα.

όπως ο Καρνεάδης, τους οποίους αποκαλούμε ακαδημαϊκούς, γιατί διδάξαν στην Ακαδημία που είχε ιδρύσει ο Πλάτων, υποστήριξαν τη μεταρρυθμιστική άποψη ότι μπορούμε να δεχτούμε μόνο πως οι πεποιθήσεις μας έχουν κάποιον βαθμό πιθανότητας να είναι αληθείς και δε μας παρέχουν καμιά βεβαιότητα.

β) Νέότερες μορφές σκεπτικισμού

1) Ακραία μεθοδολογική αμφιβολία: υπόρχει κάτι για το οποίο δεν μπορώ να αμφιβάλλω!

Ο Γάλλος φιλόσοφος Ρενέ Ντεκάρτ ή Καρτέσιος (17ος αιώνας) αναφέρεται συχνά ως εκείνος που συνέλαβε την πιο ακραία μορφή σκεπτικισμού. Ζώντας σε μια εποχή ραγδαίας ανάπτυξης της επιστήμης, αλλά και έντονων θρησκευτικών ερίδων μεταξύ καθολικών και προτεσταντών, ο Ντεκάρτ θεώρησε αναγκαίο να αναζητήσει στέρεα θεμέλια για τη γνώση. Έτσι, γενικεύοντας τη διαπίστωση ότι συχνά μας εξαστατούν οι αισθήσεις μας, διαπίστωσε κάποιες υπερβαλινικές σκεπτικιστικές υποθέσεις, προκειμένου να εξετάσει αν υπάρχουν βέβαιες πεποιθήσεις που θα μείνουν ασφύλιτες ακόμη και από αυτές. Παρατηρώντας ότι, όταν ανεφευδμάσται, δεν καταλαβαίνουμε πολλές φορές ότι ανεφευδμάσται και το συνευδριστούμε μόνον αργότερα, αφού πια έχουμε ζητηθεί, υποστήριξε ότι δεν μπορούμε να εχθαρίσουμε με βεβαιότητα την κατάσταση του νεύρου από εκείνη της εμπειρίας μας, όταν είμαστε ζώντες. Αναρωτήθηκε επίσης αν μπορούμε να δεχτούμε με ασφάλεια ακόμη και λογικές και μαθηματικές αλήθειες -όπως, για παράδειγμα, ότι ένα τετράγα-

νο έχει τέσσερις πλευρές και ότι το άθροισμα του δύο και του τριών είναι πέντε- που φαίνεται να μην αλλοζύνουν ακόμη και όταν κοιμόμαστε, υποθέτοντας ότι αυτές οι αλήθειες θα μπορούσαν να μην ισχύουν στην πραγματικότητα, αλλά κάποιος "μοχθηρός δαίμονας" να μας κάνει να τις πιστεύουμε. Η υπόθεση μάλιστα αυτή του "μοχθηρού δαίμονα" έχει αναβιώσει στις μέρες μας σε μυθιστορήματα επιστημονικής φαντασίας, στα οποία τον ρόλο του πανούργου και πανίσχυρου δαίμονα παίζει τώρα κάποιος τρελός επιστήμονας που μας εξαστά, χωρίς να το γνωρίζουμε, αφού, για παράδειγμα, συντηρεί τον εγκέφαλό μας -χωριστά από το υπόλοιπο σώμα μας- μέσα σε ένα δοχείο στο εργαστήριό του, όπου με ηλεκτρόδια μας παρέχει τις (αυθαισθημένες) πληροφορίες τις οποίες θέλει να μας κάνει να πιστεύουμε.

Πάλλει ήταν εκείνος που εφάρμοξε το παρτί-τε του Ντεκάρτ όσο ο ίδιος ζούσε. Το πιο γνωστό είναι 1) αφηρητά (εργαστήριο του) και 2) ως σκίτσο στα Λούβρα. 2) Φάλα από το λιτότερο γνωστό παρτί-τε του Ντεκάρτ από τον Βασίλειο Διόγειο ένα πιο ρεαλιστικό με λιγότερη τους αποσκευασμένη μονιέτα.

στον γυναικί είναι 1) αφηρητά (εργαστήριο του) και σκίτσο στα Λούβρα. 2) Φάλα από το λιτότερο γνωστό παρτί-τε του Ντεκάρτ από τον Βασίλειο Διόγειο ένα πιο ρεαλιστικό με λιγότερη τους αποσκευασμένη μονιέτα.